

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

A zsidó nép optimizmusa

A német antisémizma saját zsidóbojkottára látja a német népet. A német nép nem lágyabb és nem önzetlenebb a lengyelénél és több mint bizonyos, hogy a bojkottot előbb-utóbb meg is szervezi. És minthogy a német nép szervezőtehetsége nagyobb, mint a lengyel népé, hát valószínű, hogy a német bojkott kitartóbb és átfogóbb lesz, mint az, amellyel a lengyel zsidót nyomorították. A lengyel antisémizmus különben még nem futja ki magát. Nagy erővel készíti elő az antisémizmus-kongresszust, amelyet né napokban fognak megtartani a lengyel fővárosban. A zsidóveszedelem elhárításáról fognak ott tanácskozni és a szokatlan kongresszust szokatlan izgalommal várja a lengyel zsidóság.

A világ zsidóságát nem izgatja sem a német, sem a lengyel propaganda. A világ zsidóságát még az a huszezer zsidó sem nyugtatja, akik a Dnyeszter tulsó partjain éhesen, elgyötört és hazátlanul a zsidó testvérek segítségét várják.

A világ zsidósága nem nyugtalankodik. A német kereskedőt, ügyvédet, orvost, iparosot bojkottálni fogják, a lengyel zsidót megnyomorítják, mint azt a huszezer orosz zsidót, aki most a Dnyeszter mellett haladoklik. Hát ezután? Nagyobb veszedelmeket is megosztott már a zsidóság, ebből is ki fog lálni. Bojkottal és antisémizmus-kongresszussal nem lehet megőzni a zsidó jövőt. Ha optimizmussal meg lehetne menteni a zsidó jövőt, hát akkor nagyon rendbe volna a mi szénánk. Mert optimizmus több van bennünk, mint aloidzat-készség és testvéri szeretet. Több talán, mint életészton is.

A népek életét régebben a történetükből hámozták ki, ma már más eszközökkel dolgozunk a történelemkutatás. Nem a történeket veszi forrásnak, hanem magát a nép lelkét és a történelmet abból fejt ki. A népek nem azért fejlődnek, vagy romlanak, mert olyan események között élnek, amelyek vagy meg-erősödést, vagy romlást okoznak, hanem a népek úgy élik ki magát, hogy abból vagy fejlődés, vagy hanyatlás következik. A történelem magából a nép lelkéből formálódik ki. A történelmi törekvések a népjellem kirobbanásai. Mindenesetre igaz: valamely nép nem azért maradt meg, mert kedvező hatások alatt élt és nem azért fajult el, mert kedvezőtlen hatások alatt tengődött, hanem azért, mert olyan volt a karaktere, hogy vagy tudott küzdeni az öt megostromló külső hatásokkal, vagy nem tudott megküzdeni velük.

A történelemkutatásnak ez az új módja rokonságot tart a pszicho-analízishez és ép a nyisztor tévedhet, mint az. De olykor rá is hibázik az igazságra. Az például egészen kétségtelen, hogy az, aki nem ismeri a zsidó optimizmust, nehezen érti meg a zsidó történelmet. A zsidó nép megmaradásának egyik oka a zsidó optimizmusban rejlik.

De ez a történelmi optimizmus más, mint az, amely tulleszi magát a német, a lengyel, az orosz zsidók veszedelmén. Kettőle optimizmus el a zsidó néplelekben. Az egyik csupa energia, a másik csupa erőtlenség. Az egyik hiszi, hogy a zsidóság nem malhat el, a másik csak azt tudja hinni, hogy rossz napokra jobbak jönnek. Ez az optimizmus jellemzi azt a zsidóságot, amely türethetőbb viszonyok között él. Ez az optimizmus még akkor is meg-homályosítja a józan eszt, mikor itt-ott maga is szorongatott helyzetben vergődik. Ilyenkor az optimizmus átátja el a felelmet. Teóriákat

gyur az antisémizmusból és azt mondja: nem baj. Egy kis antisémizmus nem árt. A zsidóság legjobban akkor fejlődik, mikor nyomás alatt áll. A zsidó energiát az antisémizmus erjeszti. Aztán más axiómákkal zsihbasztja a nyugtalanságát. Ilyenmel például: az antisémizmus olyan áramlat, amely hamar fölérikad, mert csak a nép kolomposai antisémizáltak, maga a nép nem az.

Ez az optimizmus nem észinte és nem is okos. Erőtlenséget takar ez az optimizmus és olyan közömbösséget, amely közel jár az áruláshoz. Senkise lehet, hogy az antisémi-

tizmus csak muló hangulat. Az antisémizmus: őszton, fajl ellentezés, amely nem muló tünet, mert a fajok életakarásában gyökerezik.

Való igaz: a zsidó nép nagy ellentálló erejét az optimizmusának köszönheti. Annak a bölcsességnek, amely össze tudja fogni a mulót a jövővel és tudja, hogy az elyomás erő-gyűjtésre sormenti a népeket. A zsidó nép annak az optimizmusnak köszönheti megmaradását, amely mindig hitt a nép jövőjében és dolgozott ezért a jövőért. Az a másik, amely csak szeretetlenséget takar, veszedelmes és az nem a nép megmaradását, de romlását okozza.

Take Joneson ma terjeszti a király elé a kormánylistát

A dezinált miniszterelnök nem kap felhatalmazást a házfelozlatásra — Bomlik a többség — Ha meghiusul Take Jonescu misz-sziója, Coanda vagy Maniu következnek — A nemzeti párt előtérben

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Take Jonescunak miniszterelnökké történt dezinálásával a kormányválság még korántsem nyert elintézését. A többségi néppárt elkeseredett ellentállása, mellyel Take Jonescu vállalkozását meg akarja hiusítani, lehetetlenne teszi, hogy a dezinált miniszterelnök a jelenlegi parlamentben többséget szerezzon. A kisebb ellenzéki csoportokkal már-már kész a meg-egyeződés, de ezek együttvéve sem képesek a parlament munkaképességét biztosítani. Ehhez járul még, hogy az erdélyi nemzeti párt csak abban az esetben hajlandó az új alakulásban résztvenni, ha az új kormány azonnal sűrja az általános választásokat. Take Jonescunak azonban, hieek parthivei már napok óta azt hangoztatják, hogy felhatalmazása van a Ház felozlatására, erre nem terjed ki megbízatás.

A király a mai körülmények között nem hajlandó az országot a választási kérdelmek ingalmainak kitenni.

Take Jonescu tegnap délben kihallgatáson volt a királynél. Beavatottak értesülése szerint a dezinált miniszterelnök arra kérte az uralkodót, adjon felhatalmazást a parlament felozlatására. Ugyancsak megjelent a királynél Jorga is, aki a királyt ugyanilyen irányban igyekezett befolyásolni. Udvari körökben azonban úgy tudják, hogy a király áthatatosan megmaradt elhatározása mellett és a felhatalmazást nem adja meg.

Ilyenformán Take Jonescu részére nem marad más hátra, minthogy a parlamentet az alkotmányban előirt leghosszabb időre, azaz egy hónapra elnapolja. Ezalatt az idő alatt igyekezni fog többséget szerezni és ellenzéki körökben úgy tudják, hogy ez sikerülni is fog. A néppárt ellentállását nem tartják olyan komolynak, mint azt Averescu közvetlen hívei hirdetik. Még vannak róla győződve, hogy ha nyilvánvalóvá lesz a Coanda-kombináció kilitástalansága,

a néppárt egysége mecbomlik és többen Take Jonescuhoz pártolnak át.

Take Jonescu hívei teljes optimizmussal tekintenek a fejlemények elé és megállapítják, hogy sokan, akik eddig ellenséges szemmel tekintették a vállalkozást, kezdenek engedményebbek lenni. Tudni vélik, hogy Averescu több parthive már is megígerte támogatását az új miniszterelnöknek. Így Mironescu, a szenátus alelnöke késznek nyilatkozott belépni Take Jonescu kabinetjébe, kivüle megnyerték Cantili és Mitru Dumitrescu támogatását is, a

parasztpárt részéről pedig Medgearuval tárgyalnak kedvező kilitások mellett.

Take Jonescu tárgyalásai

A dezinált miniszterelnök mindenkélt a nemzeti párt támogatását igyekszik megnyerni. Tegnap két ízben is tanácskozott Vajdával és Maniuval. Az erdélyi pártvezérek kijelentették, hogy elvben hajlandók a Take Jonescu kormányban résztvenni, de garanciákat kívánnak, hogy a kormány állandó lesz és nem átmeneti.

A dezinált miniszterelnök 5 tárcát ajánlt fel az erdélyieknek és pedig a belügyit Maniunak, a külügyit Vajdának, a közoktatásügyit Goldis Lászlónak, a közlekedésügyit Popovics Mihálynak és az erdélyi miniszterséget Pop Csicsó Istvánnak.

Az erdélyi nemzeti párt vezérei nem adtak végleges választ, hanem táviratilag a fővárosba hívták valamennyi pártjukbeli képviselőt és szenátorot.

Az „Adeveru” szerint, ha Take Jonescunak nem sikerül az erdélyieket a kormányba-lépesre rábínni, úgy nem marad más hátra, mint visszaadnia megbízatását a király kezeibe. Ez esetben semleges kormány jönne, amely lefolytatná az új választásokat. A lap szerint ez volna a leglogikusabb és legszimpatikusabb megoldás.

A pártok körében különböző miniszterlisták forognak közkezen. Illetékes helyen ezeket a listákat koholmányoknak mondják. Egyelőre csak annyi igaz, hogy

Take Jonescu a miniszterelnökségen kívül a pénzügyi tárcát is magának tartja meg.

Az „Epoca”, Take Jonescu lapja azt írja, hogy Take Jonescu az új kormány listáját pénteken fogja a király elé terjeszteni. Értesüléseink szerint a kormányban a néppárton kívül majdnem valamennyi többi kormányképes párt is képviselve lesz.

Az új kormány első törvényjavaslata a választójogi reform, amely előreláthatólag nagyobb vitát fog provokálni, mindamellet nagy többséggel való megszavazása kétségtelennek látszik, annál is inkább, mert az ellenzéki pártok is az új választásokat kívánják. Ezek pedig csak új választójoggal folytathatók le.

A többség dilemma elé kerül: vagy megszavazza a választójogi javaslatot, vagy új választás a liberális választójoggal.

Ministeri listák

Minél tovább tart a válság, annál jobban nő a politikai világban a bizonytalanság. A

nézetek rendkívüli eltérnek. Egyik forrás szerint Take Jonescu elé leküldhetően akadályok tornyosultak és a többség támogatása nélkül semmiféle eredményt nem érhet el. Más részről azt állítják, hogy a designált miniszter elnök teljesen ura a helyzetnek. Azt is állítják, hogy külföldre már meg is táviratoztatta az új kormány névsorát, amelyben Maniu, Toma Stelian, Lukasevics, Camarasescu Flondor és Matei Cantacuzino nevei szerepelnek. Más verzió szerint Take Jonescu feltárta Flondor, vállalja kormányában a külügyi tárcát. Flondor azonban nem fogadta el a felajánlott tárcát. Az „Aurora”, a parasztpárt vezér-organuma szerint Take Jonescu kormánya a következőképpen alakul meg: Miniszterelnök Take Jonescu, külügyminiszter Flondor, belügyminiszter Matei Cantacuzino, ipar- és kereskedelemügyi Gr. Filipescu, pénzügy Maniu, közmunkaügyi Mihail Popovici, igazságügyi Xeni, közoktatásügyi Jean Camarasescu, dominiumok minisztere Nesti Cincu, földmivélségi Pop Csicsó, hadügyminiszter Brosteanu tábornok.

Tény az, hogy a miniszteri listát még véglegesen tegnap sem állították össze. Take Jonescu hívei úgy tudják, hogy

a végleges listát a designált miniszterelnök pénteken terjeszti as uralkodó elé.

Azok a néppártiak, akik a Take Jonescu vállalkozása elé tornyosuló akadályokat leküldhetően tartják, meg vannak róla győződve, hogy amennyiben a designált miniszterelnök nem tudja a Haz feloszlatására szóló királyi dekretumot megszeretni, kénytelen lesz megbízatását visszadni. Ebben az esetben — mondják —

megint a Coanda kombináció

nyomni előtérbe. Coanda ugyanis rögtön megkapná a Haz többségét. Számítanak ebben az esetben a parasztpárt és a Marghiloman-csoport támogatására Jorga az „Universul”-nak és az „Eposca”-nak adott interjúban kijelenti, hogy sem ő, sem az erdélyiek nem fogadnának rokonszenvel egy Coanda kormányt. Bizalommal csak Take Jonescu kormányalakítása iránt viselkednek.

Ennek a kombinációnak legnagyobb akadálya, hogy nem tud egyesíteni több pártot.

Már pedig a király ehhez a feltételhez ragaszkodik.

Tekintettel arra, hogy úgy Take Jonescu, mint Coanda kormányalakítása nagy nehézségekbe ütközik, mindinkább előtérbe nyomul egy *Maniu-kormány lehetőségé.*

Tegnap délután és az új folyamán ez irányban tárgyalások folytak.

Maniu és Vajda tudvalevőleg táviratlag Bukarestbe hívták a párt összes képviselő és szenátor tagjait. Az erdélyi nemzeti párt végrehajtó-bizottsága és a párt képviselő és szenátor tagjai értekezletet tartottak az Európa-szállóban. Az értekezleten Maniu Gyula beszámolt a politikai helyzetről, tájékoztatta a pártot a folyamatban levő tárgyalásokról és Take Jonescu ajánlatáról. Határozatot nem hoztak, hanem megvárják a párt többi tagjának megérkezését is. Ép ezért a válság végleges megoldása mára még nem romolhat.

Az „Adeverul” az egyetlen helyes és mindenkit kielégítő megoldásnak egy Maniu-kormányt tart, mert Maniu személyét minden párt garanciának tartja. Maniu Gyula — írja a lap — mint erdélyi politikus, bizonyára meg tudná őrizni objektivitását a régi királyságbeli pártokkal szemben és vállalkozását a többségi néppárt is szívesen fogadná.

A király szemrehányást tesz Coandának

Coanda tábornok tegnapelőtti kihallgatásához mindenféle kombinációkat fűztek s azt hitték, hogy a kihallgatás eredménye miniszterelnöki designálás lesz. Udvari körökből nyert információ szerint a kihallgatás más okból történt.

A király azért hívatta magához a szenátuselnököt, hogy kifejezést adjon csodálkozásának, hogy akkor, amikor Alebra szenátor legutóbbi beszédében az alkotmányos prerogativákról szövege, e szavakkal fejezte be szónoklatát: *Éljen a román köztársaság örökös elnöke!* (ez alatt a királyt érve) — a többség tapsolt és Coandának mint elnöknek — semmi szava sem volt.

A király megmondta Coandának, hogy legkevesébe várt ilyen eljárást tőle, a koronának egy régi tanácsadójától, aki azonkívül a király adjutánsa is volt.

A cionizmus a washingtoni konferencián

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Washington, dec. 15. Jelentettük, hogy a washingtoni leszerelési konferencia alkalmából a cionista világszervezet vezetősége Szokolow személyében érintkezést keresett a nagyhatalmak egybegyűlt képviselőivel abból a célból, hogy a palesztinai zsidó nemzeti otthon függő ügyeinek és nevezetesen az angol mandátum nemzetközi jóváhagyásának mihamarabb való ratifikálását megajánlassa. Szokolow többek között tárgyalásokat folytatott az amerikai külügyminisztériummal, továbbá a leszerelési konferencián Anglia képviselőjében megjelent lord Balfourral, valamint a Franciaországot képviselő francia külügyminiszteri megbízottal Philippi Berthelottal. Ezekről a nagyfontosságú tárgyalásokról utólag a következő részletes tudósítást kapjuk:

Az Egyesült-Államok elnöke, Harding saját kezdeményezésére megbeszélést folytatott lord Balfourral, mely megbeszélés alkalmával az elnök külön kiemelte, hogy Balfourban a világtörténelmi nevezetességű Balfour-deklaráció megteremtőjét látja és kifejezte különös meleg érdeklődését a cionista eszme és mozgalom iránt. Ez volt az első eset, amikor az Egyesült-Államok elnöke saját iniciatívájából megbeszélést folytatott egy idegen államhatalom képviselőjével a palesztinai zsidó nemzeti otthon és a zsidó népnek Palesztinára való igényjogosultsága tárgyában. Ugyanebben az időben Szokolow politikai tárgyalásokat folytatott Mr. Fletcherrel, az északamerikai Egyesült-Államok külügyi államtitkárával, majd utána Balfourral találkozott, akit behatárolt informált a tárgyalásainak eredményeiről. Ezeknek a tárgyalásoknak eredménye abban konkludál, hogy az Egyesült-Államok politikai tényezői egyre nagyobb érdeklődéssel és megértéssel viselkednek a zsidóságnak palesztinai ügyei iránt és kívánják, hogy Palesztina határai közeljövőben megnyitassanak a keleteurópai zsidóság nagy tömegei előtt. Természetes, hogy Szokolow felhasználta ezt az alkalmat arra is, hogy rámutasson a Palesztina mandátum ratifikálásának sürgős szükségességére.

A család

Írta: Albert Ehrenstein

(Megjelenik az Uj Kelet Évkönyvében)

Amikor ma, szombat délelőn fáradtan és fésesen hazatértem az egyetemi könyvtárból, néhány Lukian kötettel és a keszvesen megírt Zehir eddigi Muhamad Baber memoárjaival, — huszonegyediké volt, egy krajcár se lézengett a zsebemben, következőképpen nem tehettem tiszórait és nem utazhattam a villamoson, — már az előszobában eléim jött József és mondta, hogy Zelma tanti meghalt. A floridsdorfi. Mindjárt azután a footballról kezdett beszélni. Az a Wimprechtinger, akit a lababírónak lekent néhány pontonért leültettek több meccsről, nem a jó Wimprechtinger, hanem a fivére, aki a második csapatban játszik. — Szerencséje az első bécsi football klubnak — jegyezte meg József.

Anyja nem volt otthon. A kereskedelmi akadémiára ment, hogy Hansról érdeklődjék. Onnan valószínűleg Riza tantúhoz és Floridsdorfbá. Praktikus! ... Igen, miért néz rám úgy ez a Melanie, talán azt várja, hogy sirni kezdjek? Tragikus, ha a család valamelyik tagja vagy valamelyik ismerős meghal. De az emberek mindjárt azt hiszik: feltétlenül szomorúnak kell lenni, ha lehet, sirni kell. De nálam az érzéseket nem gépiesen idézi elő valamilyen hír. Igazán, a néni halálát már régen meggyászoltam, óvakkal ezelőtt, amikor rájöttem, hogy mindnyajunknak meg kell halnunk. ... és kissé feltém is tőle, mint rokonságunkban minden öregtől, mert tudtam, hogy ott kell lennem a temetésükön. ... Hol marad csak ez a Rozena a levelem, ez a cseh trambuló, kétszer cseppettem már és még mindig nincs itt. És

most, hogy a kutyvalókat hozza, jéghideget. Mi van még?

— Tüdős gombóc.

Borjutódót nem eszem. Anyámnak rögeszméje ez a goromba tüdő! Tizenégy nap alatt négyszer volt és még mindig nem elég. Perzsa, egy kiló tizenhét krajcár. ... Hans is, aki épen az iskolából jött, már az előszobában értesül Józseftől a megrendítő hírről.

— Melyik Zelma néni? — kérdezte.

Mert van még egy Kassán és egy tantának nevezett rokonunk kint Hintzigben. A kassai is elég öreg, de hála Istennek az ő temetésére nem kell majd elmennem. A papát ugyan nem, de a mamát a költségek arra fogják indítani, hogy engem ebből az elvárható gyászünnepekből kiveszjen ki. ... Hans megállapította a tüdőporció kissé kicsiny és szűke a mártás is.

— A Rozena valószínűleg mindent megzabált kint! — szükozdött.

Szívből kívánom, csak holnap rendszeren takarítsa ki a cipőmet. ... Ó, a papa se volt itt. Já, igaz: az újságot se látom. Délelőn mindig magával hozza az irodából. Hogy eddig nem is hiányzott! ... A papa temetésére ment. Kadvené szórakozása. Legalább levegőt sziv. Este aztán el fogja mesélni, hogy kik voltak még ott és hány koszorút látott. Aztán meg fogja rakni Hansot, mert az iskolában valószínűleg rosszat mondtak róla. Vagy talán mégse: most mégse fogja megrakni, mert Hansnak valami baja van a fülével, csak a multkor operálták kétszer az orrát. ... Tehát a holnap délutánnak fuusz. És anyira örültem már, hogy olvashatom Lukian bolondos varázsmeséit és münchenhausenidált, a magikus szamarat és az igaz történet. És néha belekukkantanék Baber könyvébe is. Lehetetlen. Velük

kell mennem. Már az Eduard kedvéért is: Ignác bácsi egész biztosan több szívesérettett nekem, mint én neki. Illik, hogy elmenjek anyja temetésére. Eduard talán még megértendő, ha nem jönnek. Végére is: kiadhatja nekem irásban, hogy holnap szomorú leszek? Még utóbb viselkedésem megbotránkozást fog kelteni. Senki se biztosít arról, hogy a temetésnél, a kondoleálásnál hirtelen Lukian legyos-toba ötlete nem villan-e át agyamon és nevető izmimat anélkül, hogy engedelmet kérnék tőlem, működésbe nem hozzák. ... A sors rémesen üldöz. Nem élhetet volna még a néni? Legalább hétfőig? A temetés akkor szerdán lett volna, amikor előadást kell tartanom a szemináriumban, — azt semmiesetre sem mondhatom le, ez Ignác bátyjánál, Zsigmondnál is kimerített volna. Bár lötyölök rá. Rudolfnak is ott kell lennie a temetésen. Hiszen a nagyanyja. Táviratoztak neki a folyton imádkozó Bambergbe. Fogadok, a vizesnyolcasnak arany óraláncra lesz. Különbön agyonlövöm magam. Micsoda? A néni tegnap délelőn meghalt.

Tegnap egész délelőtt szidta a mama a floridsdorfbakat. Szidta Zsigmond bácsit, mert Heinrich bátyja pénzügyébe bele akarta rántani. Szidta Ignác bácsit, mert pénzt akart tőle, holott — iszonyu — felesége Riza néni háromszáz forintos perzsa kabátban jár. Szidta Ignác és Zsigmond testvért, Charlottet, aki a születésénél fogva jólelkű férjéből gögös viselkedésével kártyást csinált. És végül Zelma néni magát, mert másodsor is férjhez ment és pláne olyan emberhez, akinek annyi gyereke van. A nagypapa minden pénze elfogyt a floridsdorfiak között — és mi hasznunk belőle. Halálanság! ... Egész természetesen tartom, hogy a nagypapa Zelma néni, egyet-ien nővérét támogatta. ... Remélem, a telepá-

NEM

Egy millió konferen

— Az

Berlin, de tegnap miniszterthenau jóvátétel utjáról. Rather összegezte azol Londonban elé külpolitikai helyzetét sokk elmult hetekben

A londoni tótták a k

Németországnak san megfizetni. átmenetileg old pénzügyi hely minden akadály dese elől.

Egy párisi Rathenau utjar jóvátételi min vitte magával I és szövetséges birodalom

egy millió setközi

A kormány az négytízmilliárd nyeket bocsát hétszázalékos k ötven év alatt t tétául a néu ellenőrzés alá teszi, hogy Né a szövetségesek Ezzel a német tételétől megsz valutája fokozot

gadsa

az államkötvény lidált gazdasági nősebb nehézsé

Rathenau magáévá tette is. Anglia azonl

tia osacsiság é semmi közük a nem tudott né szor mondtam, leg erejük van verbe hatoljanal dotta rá:

— Nem k

Voltaképp beben, a gesztany retom. Amit a menjünk. Dolgo kellene vennem tus és aztán eg mert ma haza Áttar öntudatlan Az ügyeskedő tanára van a m

Cseppettem

egyik kollégám, kozai, se malmoz a nagynéném. M at krajcároztatár into levelet, barcot vívtam, egy krajcár bor mért büntelésepan két filler b'stenek! A por ez takarékossg öntik. A mama thon. Igy meg tít. ... Mihez olvassak? A F aben"t. Ezeké Miért nem tar kiadói reklámol A kritika külön

Németország nemzetközi hitelt kap

Egymilliárd dollárra államkötvényeket bocsát ki — Nemzetközi gazdasági konferencia — Briand és Lloyd George tárgyalása a gazdasági krízisről

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, december 14. A német kormány tegnap minisztertanácsot tartott, amelyen Rathenau jóvátételi miniszter beszámolt londoni utjáról. Rathenau ismertette tárgyalásait és összegyűjtötte azokat az eredményeket, melyeket Londonban elért. Utána Wirth kancellár a külpolitikai helyzetről számolt be. Németország helyzetét sokkal kedvezőbbnek látja, mint az elmúlt hetekben.

A londoni eredmények elismertették a krízis utolsó hullámainak is.

Németországnak módja lesz tartozásait pontosan megfizetni. A londoni eredmények nemcsak átmenetileg oldották meg a német birodalom pénzügyi helyzetét, hosszú időre elhárították minden akadályt Németország gazdasági fejlődése elől.

Egy párisi lap érdekes részleteket közöl Rathenau utjának eredményeiről. A német jóvátételi miniszter nagyarányú kölcsön tervét vitte magával Londonba, ahol megkapta Anglia és szövetségesei hozzájárulását. A német birodalom

egymilliárd dollárról szóló nemzetközi kölcsönt fog felvenni.

A kormány az egymilliárd dollár erejű, amely négytízmillió aranymárkát jelent, államkötvényeket bocsát ki. Ez a nemzetközi kölcsön hétszázalékos kamatozású lesz és Németország ötven év alatt törleszti le. A törlesztés biztosítékul a német vámbevételek szövetséges ellenőrzés alá kerülnek. A kölcsön lehetővé teszi, hogy Németország két év alatt kifizesse a szövetségeseinek összes jóvátételi tartozásait. Ezzel a német birodalom a legsúlyosabb tehermentesítéstől megszabadul, adósságai megfizetésével valutája fokozottabb mértékben megjavul,

gazdasági élete megseilárdul,

az államkötvények törlesztésére pedig konszolidált gazdasági viszonyok között minden különösebb nehézség nélkül vállalkozhat.

Rathenausnak ezt a hiteltervezetét Anglia magáévá tette és elfogadtatta szövetségeseivel is. Anglia azonban még ennél is tovább megy,

ha ócsaság és a mama átkainak nincsen semmi közük a néni halálához. Mama ugyan nem tudott nénije betegségéről, de én sokszor mondtam, hogy a rokonok átkának esetleg erejük van arra, hogy a vérből a rokoni vérbe hatoljanak. És a mama maga is ezt mondta rá:

— Nem lehessen tudni...

Voltaképpen lefekhetnék bent az ebédlőben, a gesztenyét csak a gesztenyevetőtől szeretem. Amit a mama csinál tulkemény. Na menjünk. Dolgozni ugye tudok. Mégis elő kellene vennem Lukiant, mielőtt lejár a terminus és aztán egy verset is szét kell ténnyeznem, mert ma hazajövet a boldogult Feridoddirt át tudatlan utánérzésnek kaptam magam. Az ügyeskedő kryptomazniának éppen elég. Látnára van a mi irodalmanknak.

Csengettek. Ez vagy a tejesembar, vagy egyik kollégám, akit hi fogok rugni. Ma se sajnálom, se sajnálom nem fogok. Először meghalt a nagypéném. Másodszor ma reggel ugyan még a kajaárom volt, de jött a postás, aki a könyvtárba intő levelet hozta és miután legyetlen barcot vívtam, hogy csufszágból ne adják-e egy krajcár berravalót neki, a sors által rám mért büntetésportó lerovása után egy darabban két fűtő birtokában maradtam... Hala istenek! A porzsen ember a porzsenyárból; azt takarékoságból nálunk a perázsió szénre öntik. A mama örülni fog, hogy nem volt otthon. Így megtakarított egy pohárka pálmát... Mihez is kezdjek? Folyóiratokat olvassak? A „Frühvint”-et vagy a „Nachtleben”-t. Ezeket nem lehet megemészteni. Miért nem tapintatosabbak az emberek: a kiadói reklámokat a hirdetések közé tehetnék. A kritika különben is a hirdetések közé való.

hogy megkönnyítse Németország helyzetét. Az angol lapok értesülése szerint a kormány azzal a gondolattal foglalkozik, hogy követeléseinek egy részéről lemond. Ragaszkodik azonban a német megszállás költségeinek megterítéséhez, amely maga is körülbelül harmincemillió fontot tesz ki. Ezt az összeget is a nemzetközi hiteltől fogja Németország fedezni. Anglia nemcsak Németország pénzügyi krízisét akarja véglegesen elintézni, hanem a többi európai állam pénzügyeit is szanálni szeretné. Az egyre nyomozóbb gazdasági pangást, az árak és a pénznemek értékének eltolódását csak nagyarányú pénzügyi művelettel lehet egyszersmindenkorra kiküszöbölni. Lloyd George tehát, mint az „Associated Press” tudni véli,

gazdasági konferenciát hív össze,

amelyen javasolni fogja, hogy Franciaország, Olaszország, Belgium és a Balkán-államok kölcsönösen engedjék el egymásnak adósságaikat. Ettől a lépéstől a valutáris differenciák megszüntetését és egészségesebb gazdasági helyzetet remél.

Anglián kívül még Amerika foglalkozik komolyan Európa gazdasági krízisével. Amerika ebben a kérdésben még inkább van érdekelve mint Anglia, mert a jelenlegi valutáris viszonyok miatt nemcsak európai piacait veszítette el, de az olcsóbb európai áruk a többi piacokon is lassan kiszorítják a drága amerikai iparcikkeket. Ez az indító oka, amiért Amerikában sokat foglalkoznak a nemzetközi gazdasági konferencia gondolatával. Ezen a konferencián, amelyet a washingtoni konferencia befejezése utánra terveznek,

szándéknak az összes függő kérdéseket és helyreállítanak a normális gazdasági érintkezést a világ termelő és fogyasztó államai között.

A „Chicago Tribune” washingtoni értesülése szerint Hoover két tervet dolgozott ki Európa pénzügyi helyzetének rendezésére. A tervet Franciaország és Anglia már ismeri, Briand magáévá tette Hoover gondolatát és a „Chicago Tribune” értesülése szerint Londonban erről a nagyarányú pénzügyi tervről fog

Ha dicserétevel vagy ócsárlásával nem is mindig köcsönösségi és revans tizlet, a kritikus mindenestire reklámot csinál magának és bölcsességének... Mulatságos, hogy oly sok ember beleesik ebbe az irodalmi humbugba! Mi az irodalmi forradalom? Pocakosok mennydörgően zöld nyakkendővel, villámzó koponyával felállnak a kávéházi asztaltól és helyet csinálnak mérges embereknek, akiknek villámában lila az orruk, hangosak, lomposak és soványak és régen nézik már vágyódva az almabor-fröccsöt, a nyakkendőstének almabor-fröccsöt. Minden harminc évben megismétlődik a komédia. Semmi közöm hozzá... Már megint csejengnek. Egy pillanatig se lehet aludni! A cselédleány mondja:

— Kezét csókolom.

Mérsénylet ellenem. Az öreg Fanni tantit van szerencsém üdvözölni. Sajnos, jól fűtött a szoba: valószínűleg elég sokáig lesz alkalmam platykalkodását hallani, amit fölöttébb szeretek. Kár. A mama sajnos nincs itthon — ő és Fanni néni kölcsönösen utálják egymást. Én szeretem, keveset beszél, viszont azt kívánja, hogy folytón meséljenek neki. Én:

— Biztosan tudja, hogy a floridsdorfi néni meghalt.

Ó:

— Igen, láttam a gyászjelentést az újságokban. Tudod talán, hogy mibe került?

— Harminc forintba.

— Gyalázat!

De aztán elég is volt, megmondottam, hogy a doktor lappangó bronchialiszarnus miatt elhittotta a beszédét.

(Folytatjuk.)

Lloyd George tanácskozni. A tanácskozás voltaképpen egy nemzetközi pénzügyi konferencia előjátéka, lez. Anglia és Franciaország tisztában van azzal, hogy Európa pénzügyi helyzetét csak Amerika támogatásával lehet megoldani.

Lloyd George — a zsidóság barátja

Mond miniszter nyilatkozata az angol premierről

— Az Uj Kelet tudósítójától —

London, dec. 14. A Jeruzsálemben megjelenő „Doar Hajom” című napilap főszerkesztője, Itamar Ben-Avi nemrég Londonban beszélgetést folytatott Sir Alfred Mond angol miniszterrel a jelenlegi palesztinai helyzetről. A miniszter a szerkesztő kérdéseire a következőket mondotta:

— Sohasem fogom elfelejteni azt a mély hatást, amelyet palesztinai tartózkodásom alatt az ottani lakosság, a kolonisták, a chalucok és a munkások reám gyakoroltak. Az első kínáló alkalommal ismét meglátogatom Palesztinát és hosszabb időt fogok ott tölteni. Nagyon valószínű, hogy Lloyd George is rövidesen Palesztinába utazik, hogy az ottani viszonyokat tanulmányozza. A múlt évben már teljesen elő volt készítve az angol premier palesztinai útja, már meg volt határozva az indulás napja is, sajnos a közbejött fontos világpolitikai események meggátolták ebben. Ugy volt, hogy Lloyd George társaságában a nagy zsidó államférfiu, lord Bessing, Inda alkirálya is meglátogatta Palesztinát.

Ben-Avi részletesen ismertette Sir Alfred Monddal a legutóbbi palesztinai eseményeket, mely után a miniszter ezeket mondotta:

— Ha tudná, hogy a zsidóság milyen hatalmas barátot nyert Lloyd George személyében, milyen nagy az ő hite a zsidóság emberi hivatásában és mennyire lelkesedik a cionista gondolatért és az újjáépülő Palesztináért. Balfour az első angol politikai gondolkodó, aki megértette a cionizmust. De Lloyd George a gondolat harcosa és megvalósítója. A palesztinai zavargások és inirikák a legesekélyebb benyomást sem tették rá: Palesztina a zsidóság nemzeti otthonává kell hogy váljon. Ez a szilárd elhatározása Lloyd Georgenak és ez kell legyen a programja a későbbi angol kormánynak is. A Londonban időző arab delegáció is meggyőződhetett most róla, hogy ez így van, hogy ezen változtatni nem lehet.

— De az angol kormány akarata, a Balfour-deklaráció és a népszövetség hozzájárulása még mindig nem elegendő. Vegye csak Irország, Egyiptom vagy Anglia példáját, senkisé tagadhatja, hogy Anglia ezekben az országokban hatalmat és jogokat gyakorol, jogokat, amelyek hosszú multira és fegyveres erőre vannak építve, és ennek ellenére Anglia folytonos tárgyalásokat folytat az irokkal, az egyiptomiakkal és az indiaikkal és talán Lloyd Georgenak jut osztályrészül a szerencse, hogy mindezeket a kérdéseket az emberiség általános javára megoldja. Ugyanez az eset Palesztinával is. Minden igényünk megvan erre az országra, az igényeinket újlag megerősítették, de nem szabad elfeledni, hogy az arabság százezrei élnek ott és nekünk kell keresnünk az utat a barátságos megértéshez, a közös munkához. Meg vagyok győződve, hogy létezik ilyen ut, csak meg kell keresni. A palesztinaiaknak még egyet kell meggondolniuk: Anglia kesz segítőkezet nyújtani a nemzeti otthon felépítéséhez, de Anglia csak a tényeknek hisz. A palesztinaiakból hiányzik a mértékletesség megértése és a képesség, hogy a helyzetet úgy ítéljék meg, amilyen a valóságban. A Cionba vezető igazi ut: mértéket ismerni mindenben. Legyetek szerények, ne lármázzatok és tanuljatok Angliától; ha a palesztinaiak zsidók epügy, mint arabok megértik ezt, a krízis mindörökké megszűnik.

Életünk gyermekeinkben teljesül. Nagyamunkak alunk, ha a Farbutnak adunk

Befejezték a soproni népszavazást

Az eredmény még ismeretlen — Ausztria ragaszkodik a saintgermaini szerződéshez — Osztrák-csehszlovák közeledés — Hainisch és Masaryk tanácskozásának nagy jelentősége — Ausztria belép a kisantant szövetségébe

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bécs, december 15. Sopronban és környékén szardán reggel megkezdődött a népszavazás. Este hét óráig Sopronban tizenhatezer szavazatot adtak le. A szavazást hét órakor az összes soproni szavazóhelyiségekben lezárták, mivel több szavazó azokban már nem jelentkezett. Két szavazóhelyiségben folytatták estétörték reggel a szavazást. A népszavazást nyolc szavazóhelyen bonyolították le. Mindenütt egy antantlistát volt jelen. A szavazás befejezése után az urnákat lepecsételték és egy külön szobában helyezték el. A szavazáson osztrák megbízottak nem vettek részt. A bizottságban, miután az osztrákok kivonultak, a magyarok sem képviseltették magukat. A szavazók, miután igazolták szavazójogosultságukat, egy kék (magyar) és egy sárga (osztrák) szavazólapot kaptak. A szavazóhelyiségben külön felkötött volt, amelyben a szavazók bontásba helyezték a szavazócédlüket és lepecsételték az adhatóságukat a bizottságnak. A tábornoki bizottság hírdetményben közölte a lakossággal, hogy mindenki meggyőződése szerint adhatja le szavazatát. Sopronban kedd este óta a városi rendőrök vezetésével antantjárdőrök cirkálnak.

Ausztria nem ismeri el a népszavazást

Az osztrák parlament mai ülésén Schober kanclár jelentést tett a soproni népszavazásról. Ismertetve a velencei egyezményt, amelyet hosszas tárgyalások előzték meg. A velencei egyezmény, amelynek következménye a népszavazás, Olaszország kívánságára jött létre. Az elhalasztás érdekében Ausztria Rómában és Párisban tárgyalt és a nagykövetek tanácsa Olaszország kívánságára járult hozzá az elhalasztáshoz. Ez teszi különösen érthetlenné, hogy Ferrario tábornok mégis elmondta a népszavazás megtartását, holott a nagykövetek tanácsa éppen az olasz kormány kívánságára döntött az elhalasztás mellett. Ausztria ezt a népszavazást nem ismeri el. Visszarendelte megbízottait, a szavazáshoz Ausztria tehát nem vesz részt. Ausztria az antantnál erősebb lépéseket fog tenni a tábornoki bizottság önkényes intézkedése ellen. A bécsi sajtó a legnagyobb felebarátossággal a soproni tábornoki bizottság és különösen Ferrario tábornok eljárásáról. A „Neue Freie Presse” azt írja, hogy ez a lépés hosszú időre lehetetlené teszi a barátságos megegyezést és a gazdasági közeledést Ausztria és Magyarország között.

Ausztria a kisantant felé orientálódik

Osztrák parlamenti körökben abban bíznak, hogy a nagykövetek tanácsa a népszavazást, amely kívánsága ellenére történt meg, érvényteleníteni fogja. De számolnak azzal is, hogy a nagykövetek tanácsa nem dezavualja a soproni tábornoki bizottságot és a szavazási eredményt érvényesnek ismeri el. Ebben az esetben Ausztria a saintgermaini szerződés szerinti szövetségére támaszkodik és ragaszkodik egész Nyugatmagyarország területéhez, amelyet a szerződés Ausztriának ígért. Nemcsak a már megszállott burgenlandi területekhez, hanem azokhoz a területekhez is, ahol most a népszavazás folyt. Az osztrák kormány számára a bulgári és a prágai kormány támogatására is. Ugy tudják, hogy Hainisch és Masaryk mai tanácskozásán részletesen tárgyaltak a nyugatmagyarországi helyzetről. Ausztria az események hatása alatt kénytelennek érzi magát arra, hogy kilépjen eddigi orientációjából és a kisantant felé orientálódjék. A „Neue Wiener Tagblatt” Ferrario tábornok eljárását csinynek minősíti. Ennek a csinynek azonban messziremenő politikai hatása lehet.

Hainisch és Schober már tárgyalnak Masarykkal és Benessel. A prágai sajtó egyöntetűen állapítja meg, hogy ezeknek a tár-

gyalásoknak nemcsak gazdasági és pénzügyi, hanem politikai jelentőségük is van. Ausztria kilép izoláltságából, mert belátja, hogy ez a politika nem célravezető. Belekapcsolódik a kisantant-államok szövetségébe, ennek pedig gazdasági és politikai szempontból rendkívüli hatása lesz Ausztria életére. Megerősödik gazdaságilag is, politikailag is. Viszont Csehszlovákia és Jugoszlávia régi terve valószínűsül meg, létrejön az a korridor, amelyet régóta terveztek Magyarország körül. A „Prager Presse” is a lánya tárgyalások jelentőségéről ír. Ki fejt, hogy Közép-Európa életképességére fontos lépés az, hogy Ausztriát bevonják a kisantant érdekkörébe. A nyugatmagyarországi kérdés Ausztriát közelebb hozta Csehszlovákiához. Ezt a helyzetet mindketten ország érdekében ki kell használni.

Pallavicini teleplesti Vass minisztert

Budapest, dec. 15. A nemzetgyűlés tegnap zárt ülése után Pallavicini öröf, szólalt fel. Birálta a kormány eljárását, amelyet a letartóztatott képviselők ügyében tanusított. Rámutatott arra, hogy a Fehér könyv hamis adatokat közölt. A király azért jött az országba, hogy kötelezettségét teljesítse. Aki melléje állott, a királyhoz való ragaszkodását fejezte ki. A manifesztumot Vass fogalmazta Szombathelyen.

Vass: Nem igaz.

Pallavicini: Lattam a kéziratát.

Elmondta aztán, hogy a kormány is tárgyalt a királlyal. Azt a levelet, amelyet Gömbös felolvasott, hamisítványnak mondta. Gömbös: Sixtus levelét is letagadták.

Pallavicini felszólította Gömböst, hogy terjessze elő bizonyítékat.

A király puccs kulisszái

Vass kultuszminiszter válaszolt Pallavicini vádjaira. Elmondta, hogy a puccs alkalmával Szombathelyen figyelmeztette a királyt, hogy a kísérlet súlyos következményekkel járhat. A király levelet akart írti Hortvárnak, de mert nem tud magyarul fogalmazni, megkérte őt, hogy írja meg a levelet, amit ő németül diktál. A manifesztum László bárónál volt. Utána Ráday szólalt fel és bejelentette, hogy a letartóztatásokra anekdotein ő adott parancsot.

A nemzetgyűlés mai ülésén kimondották, hogy holnaptól kezdve a mentelmi ügyeket délelőtt tíztől este nyolc óráig fogják tárgyalni. Az első felszólaló Kiss Menyhart volt, aki azt mondotta, hogy a letartóztatott képviselők esete a közérdeklődés klasszikus példája. Aposztrofálta Ferrenc Józsefet, aki sohasem emelkedett egy örömmester műveltségének a színvonalára. Előnk figyelmeztette, hogy ilyen hangot ne használjon. Kiss támadta a Habsburgokat, beszéde közben öszeszólalkozott Rassyval, aki viharos derűtlenség közben kiáltotta oda neki, hogy mondjon le a mandátumáról. Kiss kijelentette, hogy elfogadja a mentelmi bizottság indítványát. Rassy személyes megtamadtatás címen válaszolt.

— Meghalt Vacsé főrabijja. Varsóból jelentik: Dr. Samuel Poznanski, akit nemrégben nevezett ki a kormány Varsó főrabijává, hetven éves korában hirtelen meghalt. A főrabbi temetése tegnap történt meg óriási gyászmenyasszonyok közepette. A gyászmenyasszonyban ezzer zsidó vett részt, vagyis Barsó zsidó lakosságának több mint egy harmada. A rendezés nehéz tisztítást a varsói cionista diákok láttak el. A menetet a zsidó parlamenti klub tagjai nyitották meg, akik között ott volt a lengyel kultuszminiszterium képviselője. A gyászbeszédet dr. Thon, dr. Mieses, prof. dr. Bilaban, Grünbaum parlamenti képviselő, R. Godstein a varsói hitközség elnöke és sok más kapacitás tartott. Az elhunyt főrabbi családjának többek között az angol követ is külön levélben kondoleált.

Uj rendelkezések az örökösödési Metékekről

Az Uj Kelet tudósítójától

Megadózatták a hozományt is

Most készült el a végrehajtási utasítás annak a minisztertanácsi határozatnak, mely a progresszív örökösödési illetékekről szóló 1918. évi magyar törvény második cikkének 54. szakaszát az örökösödési rendelkezések értelmeiben megváltoztatta.

Az új illetékszabályzat minden olyan örökségre vonatkozik, melynek hagyományozója 1921 január elseje után halt meg. Legjelentősebb rendelkezése az új szabályzatnak, hogy az örökösödési jogot a kilencedik fokú rokonokra is kiterjeszti, míg a magyar törvény csak harmadfokig adta meg ezt a jogot. Ezzel természetesen emelkedett az a százalék, mely az egész hagyaték után fizetendő. Míg a régi törvény a rokonsági viszony és az örökség értéke szerint 26 százalékból állapította meg a legmagasabb illetéket, addig az új szabályzat 60 százalékra emelte fel az illeték maximumát, azonkívül az örökösöknek statisztikai és ellenőrzési illeték címén 1—5 százalékot is kell fizetni a tiszta hagyaték után. Bizonyos kulturális intézetek teljesen mentesek az illeték alól, mások csak két százalékot fizetnek. Tekintettel arra, hogy az ilyen intézményeknél legtöbbször adományozásról van csak szó, ezekre csak július 28. től érvényes az új rendelkezés.

Illeték alá esik a hozományul adott ingatlan is, mely után megákosok a rendes illeték felét fizetik. A jótékonyági jellegű kiházasító intézetek ajándéka után 1500 lei teljesen mentes, 1500 leien felül pedig ugyancsak a rendes illeték 50 százaléka fizetendő.

Van azonban az új szabályzatnak több igazságtalan rendelkezése is. Ilyen például az, hogyha valaki az apjától még ennek életében ingatlan kap, a rendes illetéket köteles befizetni. Az apa elhalálozásával ráeső tömegingatlanba beleörököl a régebben kapott ajándékot is és ezt újabb illetékekkel róják meg. Még igazságtalanabb rendelkezés az, hogyha román állampolgár külföldön örököl, akkor az örökség helyén és itthon is köteles illetéket fizetni. Ha egy idegen állampolgárnak Romániában van vagyona, az örökös csak az ingatlan után fizeti az illetéket és ezt is csak oly esetben, ha az elhalálozás az országban történt vagy ha az örökös valamikor romániai lakos volt.

A regáltörvények szerint ingatlanok tekintendők az olyan ingóság is, mely velejár az ingatlanul és így ez a rendelkezés ellentétben van a vagyon- és hadinyereségadóról szóló törvénnyel, melynek 53. c), illetve II. 3. szakasza szerint külföldi állampolgár akkor is köteles az adót fizetni, ha nem is tartózkodik az ország területén.

Nagyobb örökségeknél tízezer leit leszámítanak a tömeghagyatékából ruházat és butor címen, ha ezek a tárgyak tényleg megvannak és csak a fennmaradó tehermentes vagyon után állapítják meg az illetéket, melynek befizetése nyolc részletben is történhetik, ha erre pénzügyminiszteri engedélyt kérnek az örökösök. Abban az esetben, ha az örökösök az illetéket nem fizetik be, az igazság- és pénzügyi reszort által közösen kiadott 46460. száma rendelet értelmében, a telekkönyvi hatóság senkinek a tulajdon- vagy zálogjogát, valamint ingatlanra mindaddig be nem jegyelt, míg az érdekeit hiteles nyugttal nem igazolja, hogy az illetékszámítás kötelezettségének eleget tett.

— Zsidó nevelésügy a közép-korban. Ez a címe Hammer Arje értekezésének, melyet az Ivria szombat este 7 órakor tartandó összejövetelen fog felolvasni. Az egyesület két összes tagjait és Kolozsvár minden hebraistáját, hogy az előadásban, melyet a Ferenc József ut 54. alatti neológ zsidó iskolában fognak tartani, teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

Az Uj Kelet... Szociális... Kisebbségi... Zs. N. Sz.

Üslet

Jó az, hogy fordul felhívásával... kedőkhöz fordul, jó... mennyi elgondolások... valóságos... jelen még száraz, tatra, mert csak a... művelésében és ha... de realitás és ma... igen, ma már nem... és nem jótékony... ják a channuka h... védelmének őt sz... Nem ingyen, nem... is szép és széles... a zsidó iskoláról, neveléséről van... kikalkulált üzlet... minden becsületes... találja a maga ér... egyaránt. Az őt... Tarbut gondoskod... sárról, olyan nagy... fog hatni Erdély... Tarbut ezt már r... ereje. Országos k... Tarbut és zsidó... áll mögötté.

Ma már va... ma már tudjuk... támogat, hogy u... ket a zsidó nem... meg előtte. És b... ha ezt az értele... tobb nemzeti ü... És a zsidó ker... jótékonytágot vár... tulajdonok. Hid... Hányzor ezer le... helen, mely egy... és egyéb reklámo... lapok többéj... lánja többéj... Odavezeti a zsid... verő és eladó sze... egybe: igen, az... dőt, — igen, az... „Tarbut,” mert... Jó az, hogy... e Tarbut Erdély... tával mindennek... dult jó volt n... dolásokat egybe... És a zsidó ke... zsidó kereskedő... kedő ne felkesed... son, kalkuláljon... szikadt talajab... sádrba szólni

— Beszél... A kolozsvári ú... szervezi a vago... dályokat bevonn... gy fognak koc... rendelkezés-re... miatt a hintalást

— Készi... fónappal szele... megyének 800... megtevelő 800... zotásig azonban... bereit a regált... mert a vidékről... lentének s így... nek mennyi bu... ható be, hog... kenyér.

HIREK

Az ÚJ KELET felirataival:

Szerkesztés	377
Kiadásdíj	844
Zs. N. Sz.	558

Üslet és Tarbut

Jó az, hogy a Tarbut channukka hetében forduló felhívásával Erdély zsidóságához, jó az, hogy felhívásával mindenekelőtt a zsidó kereskedőkhöz fordul, jó volt már egyszer az eszményi elgondolásokkal egybefűzni a napi élet valóságával a virágba szökkenő jövendőt, a jelen még száraz, szikkadt talajból kicsirzgatni, mert csak úgy bízhatunk jövendő gyümölcsében és ha szikkadt talaj is, de talaj, de realitás és magáértelme egyedül alkalmas. Igen, ma már nem könyvradományról van szó és nem jótékonyokról. A zsidó kereskedők a zsidó channukka hét, a Tarbut-hét bruttó jövedelmének öt százalékát a zsidó iskolának! Nem ingyen, nem könyvradománynak és nem is szép és szászor igaz elgondolásokért, hogy a zsidó iskoláról, a fiatal jövőről és zsidó neveléséről van szó. Nem: becsület, hidegen kikalkulált üzlet áll előttünk, melyben, mint minden becsületes üzletnél, mindkét fél megkapja a maga érdekét: az eladó és a vevő egyaránt. Az öt százalék bruttó ellenében a Tarbut gondoskodik az illető üzlet propagálásáról, olyan nagy stílusban, hogy újdonságképpen fog hatni Erdély üzleti világában. Igen, a Tarbut-et már megteheti, erre már van bőven ereje. Országos kiterjedésű szervezést ma már a Tarbut is zsidó szervezetek, művészek és sajtó áll mögötte.

Ma már van annyi erkölcsi hatalmunk, ma már tudjuk úgy irányítani a zsidó vásárló tömeget, hogy igényeit azoknál elégtesebbé tegyük, hogy zsidó nemzeti ügy istápolójaként jelöljünk meg előtte. És hűn és mulasztás volna tőlünk, ha ezt az erkölcsi erőt nem állítanók a lefontosabb nemzeti ügy: a zsidó iskola szolgáltatásába. És a zsidó kereskedőktől nem lakosságát, nem jótékonyt várunk: a zsidó kereskedők kalkulálnak. Hidegen és mindent egybevetve. Időnyiszor eszer lelt adnak ki az ideit channukka hetén, mely együttal karácsony nete is, hírlapi és egyéb reklámokra? És számítsanak. A hírlapok reklámja csak megmutat. A Tarbut reklámja több ennél: a Tarbut reklámja vezet. Odavezeti a zsidó vevőt a zsidó kereskedőhöz és vevő és eladó szembe megerő villámlással villan egybe: igen, azért jöttem, mert a Tarbut küldött, — igen, azért várunk mert én vagyok a Tarbut, mert én is Tarbut vagyok.

Jó az, hogy channukka hetében fordult a Tarbut Erdély zsidóságához, jó az, hogy szavával mindenekelőtt a zsidó kereskedőkhöz fordult, jó volt már egyszer az eszményi elgondolásokkal egybefűzni a napi élet valóságával. És a zsidó kereskedőktől mi est kívánjuk. A zsidó kereskedő ne rajongjon; a zsidó kereskedő ne lakosság; a zsidó kereskedő számítsa, kalkuláljon hidegen — és a napi realitás szikkadt talajából új erővel gyarapodva fog vadárba szökni a Tarbut élő fája. 9. j.

— Beszűntették a vagonkivutalást.
A kolozsvári üzletvezetés január elsején át-
szervezi a vagonkivutalást. Az állandó engedélyeket bevonják és esetről-esetre is csak úgy fognak kocsit kiutalni, ha elég vagon áll rendelkezésre. A súlyosan érezhető vagonhiány miatt a kivutalást bizonytalan időre beszüntették.

— Készik a vármegye lisztje. Két hónappal ezelőtt utalta ki a kormány Kolozsvármegyének és Kolozvárnak a szükségletnek megfelelő 300 vagon lisztet. A bevásárló bizottság azonban még nem küldhette le em-
berrel a regátha, hogy a gabonát megvegyék, mert a vidékről nem érkeztek meg be a jelentések s így nem tudni, hogy a vármegye-
nek mennyi búzára van szüksége. Ennek tud-
ható be, hogy Kolozváron raggrágt a kenyér.

— Zsidó élet Besztercén. Az erdélyi cionizmus legrégibb telepen ismét fel-
éledt a zsidó élet. A helyi csoport minden esz-
kört felhasznál, hogy a hebraizálás nagy és
fontos munkáját előrevigye. Héber óvodájában,
melyet alig tíz gyermekkel nyitott meg októ-
berben, ma már harmincnél több növendék
beszéli az ősi nyelvet. A nemzsidó iskolák
zsidó tanulói, valamint a felnőttek részére hé-
ber kurzusokat létesítet, melyeket százharminc-
haton látogatnak. Beszterce zsidó életének
minden ága a helyi csoport saját épületében
összpontosul. A csoport irodáján kívül, itt van
a zsidó kaszinó, melyet a nemzionisták is
nagy számban látogatnak. Külön ifjúsági s kü-
lön férfiszekera is van Besztercének. Mind a
kettőt Majer Hermann vezeti. Ebben a helyi-
ségben működik a „Jung Juda” sportegye-
sület is.

— Francia segély a párisi román diákoknak. Párisból jelentik: A közoktatás-
ügyi és pénzügyminiszter javaslatot nyújtott
be a kamarához, melyben 280 000 frant hitelt
kérnek a Párisban tanuló román diákok támo-
gatására.

— Miért nem küldte a „Daily Mail” H. G. Wells cikkei. A „Daily Mail”
H. G. Wells, a hírneves angol író küldte ki Was-
hingtonba tudósítónak. Mert Wells nemcsak fan-
tasztikumok érdeklik, foglalkozik a politikával is és
Bernard Shawon kívül talán ő az egyetlen angol író,
aki elfogulatlanul ítéli meg a világpolitikai esemé-
nyeket. Wells vállalta a megbízást, mert Washing-
tonban nagy kinyilatkoztatást várt. Elment és meg-
írta első cikkét. És ekkor történt, hogy a „Daily
Mail”, mely már beharangozta Wells írásait, közölte,
hogy H. G. Wells cikkei nem adhatja ki. A „Daily
Mail”, miként a „Times”, lord Northcliff érdek-
köré tartozik. Lord Northcliff politikai befolyása,
amely lapjaiból is kitűrközött, uszító volt a háboru-
ban és uszító most is. Wells objektív kritikát írt
Briand beszédéről, amelyet a leszerelési konferencián
mondott és melyben a fegyverkezés szükségességé-
ről beszélt. Balak és Bieam története ismétlődött
meg. „Hiszen azért hívtalak, hogy megakadályoz-
dás te ehelyett megakadályozd őket.” A „Daily Mail” is
ezért küldte Wells Washingtonba és Wells meg-
számpátálva írt a németekről. A „Daily Mail”, mint
Balak Bileamot, elcsapta H. G. Wells: nem adja
le cikkeit, mert igazat mert írni. Ezek a cikkeik,
amelyekben világtörténelmi megfigyelések vannak,
megse fognak elveszni. A „Daily Express” sietve
kérte fel a világhírű író, hogy cikkei adja át köz-
lésre vegget. Wells politikai kritikája a közeli napok-
ban a „Daily Express”-ben fog megjelenni.

— A besztercei izr. leányegyletből
„Mirjam” lett. December harmadikán nagy-
jelentőségű közgyűlése volt a besztercei izraelita
leányegyletnek. Ezen a közgyűlésen bontották
ki nyíltan a besztercei zsidó leányok a nem-
zeti megújulás zászlaját. A régi vezetőség
lemondott a helyébe egy ötösbizottságot vá-
lasztottak, melynek tagjai Koffer Rózsi, Her-
ceg Blanka, Klein Blanka, Lévi Berta és Pfei-
fermann Margit. Az egyesület ezután a „Mir-
jam” nevet vette fel s tagjainak cionista sze-
lemben való nevelését tűzte ki legfőbb felada-
tául. E cél elérésére határozatba ment, hogy
az egyesület a helyi csoport közreműködésével
minden második vasárnap kulturdelutánokat
fog rendezni. Az első ilyen szabadiskolászertü
előadás december huszonegyedikén lesz.

— Weizmann Bécsbe utazik. Lon-
donból jelentik: Weizmann Bécsbe utazik eredeti
terve szerint Amerikába, hanem részvesz a
december 27-én Bécsben tartandó Aktions-
Commité ülésén. Idevaló újában Berlint is
érinti, ahol néhány napig fog tartózkodni. A
berlini zsidó lapok örömmel konstatálják, hogy
a cionista vezér a háboru óta végre német
földre lép. A német cionisták ünnepléses fo-
gadtatására készülődnek és a kézfűzőkben
a nemzionisták is résztvesznek. Weizmann
különben is azért halasztotta el amerikai útját,
minthogy Szokolow eredményes munkája a
Palesztina-mandátum ratifikálása körül ezt az
utat fölöslegessé tette és Londonban nemsokára
konferenciát tartanak a határokat a közeli Ke-
let kérdéseiről, amelyen Weizmannnak is jelen
kell lennie.

— Házasság. Erczmann Ernő Pusztá-
kamarásról eljegyezte Salamon Rózsikát Kőte-
lendről. (Mindenkülön értesítés helyett.)

**— Az „Ezra” zsidó egyetemi hall-
gatók könyvtára** ezúttal ismételtelen fel-
szólítja azon olvasóit, kiknél már régebb, mint
négy hete van kölcsönadott könyv, hogy azo-
kat haladéktalanul szolgáltatassák be, illetve
ujjakkal cseréljék fel. Különösen szól ez azon
egyetemi hallgatóknak, kiknél szakkönyvek
vannak. A könyvtár újra rendelkezésére áll az
olvasóközönségnek: Vasárnap délelőtt 11—12 ig
és csütörtök délután fél kettőtől fél háromig.
A helység: Strada Avram Jancu (Petőfi Sán-
dor-utca) 18. szám, a Biazini-szalloda épü-
letében.

— A szülők és a Tarbut. Nehány
hétrel ezelőtt alakította meg dr. Antal Márk
főigazgató a Tarbut-iskolákba járó tanulók
szüleinek egyesületét, mely a tanári-karral
együtt kívánja a tanuló-ijuság nevelésének
harmóniáját biztosítani. Ez az egyesület időről-
időre összejöveteleket tart, ugynevezett szülői
értekezleteket, melyeken szülők és tanárok
kölcsonösen felvilágosítják egymást óhajaikról
és felfogásukról. A legközelebbi ilyen érte-
keztet december 17-én, szombaton délután négy
órákor lesz a Haggibor klubhelyiségében,
amelyet Antal Márk főigazgató fog vezetni.

**— Mikor zárnak a kolozsvári
kávéházak.** A rendőrségen tegnap délután
új záróra-rendelést állapítottak meg, amely
teljes visszatérést jelent a háboruelőtti ál-
lapothoz. A főtéri és belvárosi kávéházak
záróráját hajnali 3 órában, az elsőrendű ét-
termeket 2 órában, a másodrendű vendéglőket
12, a harmadrendű vendéglőket 11 órában, a
szállodákat összefüggő bodegák záróráját 3,
a többi bodegák záróráját pedig 11 órában
állapították meg.

**— Tegnap kezdődött a Batthyány-
Pallavicini-pör.** Budapestről jelentik: A
büntető járásbírósa ma kezdte tárgyalni azt
a rágalmazási pert, amelyet gróf Batthyány
Tivadar indított Pallavicini örgróf ellen. Pallavi-
cini ez-év elején a Nemzeti Kaszinóban
Batthyány kirekesztését kérte azon az alapon,
hogy ő volt előkészítője és részese az 1918-as
októberi forradalomnak és benne volt a forra-
dalmi kormányban. Pallavicini szerint Bat-
thyány a belgrádi fegyverszüneti szerződésben
való részvételével Magyarországot az ellenség
kezére juttatta. Az indítvány alapján a ka-
szinó Batthyányt titkos szavazással kizárta.
Batthyány a bíróságnál keresett elégtételt s
a legszélesebb mederben kérte az októberi
eseményekkel kapcsolatban a valódiság bizo-
nyítását. Pallavicini a bíró kérdésére kije-
lenti, hogy célja kizárólag az volt, hogy
Batthyányt a kaszinóból kizárják, de semmi-
féle politikai indokai nem voltak. Kéri a va-
lődiság bizonyításának elrendelését.

— Harding az Ukrajnai árvákért.
Washingtonból jelentik: Nehány nappal ezelőtt
Harding fogadta Simon Glaser rabbi. Konsas-
Cityből, aki azért jelent meg előtte, hogy az
ukrajnai zsidó árvák érdekében kérje az inter-
vencióját. Harding megígérte, hogy a maga
részéről mindent el fog követni e szerencsét-
len gyermekek megmentésére.

**— Krassin előadása az oxfordi
egyetemen.** Az oxfordi egyetemi tanárok
felkérték Krassint, Oroszország londoni meg-
bizottját, hogy az orosz gazdaság mai állapo-
taról az egyetemen előadást tartson. Krassin
hosszabb előadás során fejtegette, hogy az
antant mai orosz politikája még mindig nem
szolgálja Európa ujjáépítésének az ügyét.
Oroszország mai államformájának elnemisme-
rése tulajdonképpen csak folytatja a fegyveres
intervenció és a bloká politikáját. Megaka-
dályozza, hogy Oroszország nemzetközi köl-
csönt kapjon, melyre belső ujjászervezésénél
szüksége van. Másrészt a külpolitikai bizony-
talanság állandóan nagy katonai készzenlétre
köteli annak ellenére, hogy Oroszországnak
minden erejét most a gazdasági építés mun-
kájára kellene fordítani. Mig ez a politika tart,
lehetetlen, hogy Oroszország igazán belkap-
csolódjék Európa gazdasági életébe és ennel-
fogva lehetetlen normális viszonyok helyre-
állása Közép- és Keletaurópában is.

Metékekről

a hozományt is
ajztási utasítás
ozatnak, mely a
ól szóló 1918.
akkének 54. sza-
kezősek értelmé-

inden olyan örök-
hagyományozója
meg. Legjelentő-
bályzatnak, hogy
edik toku rokon-
nyar törvény csak
ogot. Ezzel ter-
a százalék, mely
adó. Mig a régi
s az örökség ér-
llapította meg a
z új szabályzat
leték maximumát,
isztikai és ellen-
szálatkot is kell fi-
Bizonyos kultur-
z illeték alól, má-
znek. Tekintettel
yeknél legtöbbször
ezekre csak ju-
delkezes.

ányul adott ingat-
a rendes illeték
jellegű kiházasító
ei teljesen mentes,
csak a rendes ille-

abályzatnak több
Ilyen például az,
ég ennek életében
teket köteles be-
val rászó tömeg-
régebben kapott
tétellek róják meg-
vezés az, hogyha
örököl, akkor az
köteles illetéket
olgárnak Románia-
csak az ingatlan
is csak oly eset-
országban történt
lamikor romániai

szerint ingatlanok
is, mely velejár
rendelkezés ellen-
hadinyereségéről
53. c), illetve II.
állampolgár akkor
ha nem is tartoz-

tizeszer lelt leszámi-
ruházat és butor
énylog megvannak
bermentes vagyon
eket, melynek be-
s történetük, ha
egedélyt kérnek az
n, ha az örökösök
e, az igazság- és
on kiadott 46460.
a telekkönyvi ható-
gy zalogjogát, vala-
g be nem jegyzi,
tával nem igazolja,
alezettségének ele-

sűgy a közép-
ner Arje értekezé-
mbat este 7 órákor
fog felolvasni. Az
gait és Kolozsvár
ez előadásán, me-
alatti neolog zsidó
eljes számban meg-

Egy pofon története. (Az Uj Kelet állandóan kiküldött tudósítójától.) Mikor a pofon csattanását három mérföldnyi távolságból meghallottam, fölugrottam ültémből, magamra kaptam a frontrol hazamentett gázmaszkomat, fölébe csaptam a rohamsisakomat és a tett színhelyére rohantam. A tett színhelyén már minden nyugodt volt, a jelenlévők diplomatikusan tükölközö válaszokkal tértek ki ostromké kérdéseim elől, míg végre sikerült, magánkutatási műveletomban, teljesen megbízható forrásból és szigorú titoktartás terhe mellett a következő bizalmas értesülést szereznem.

Kurt Blumenfeld, a neves cionista író előadást tartott az egyetemi hallgatók előtt. A hallgatók között testvéri egyetértésben ott ültek egymás mellett a Barisszia és az Ezra tagjai. Azonban hogy, hogy nem, a hallgatók közé egy oda nera való ur is került. Alighanem haditábornok állott a cionizmussal, mert még mielőtt Kurt Blumenfeld megérkezett volna az előadásra, furcsa megjegyzéseket tett a cionizmusra, a Keren Hajjeszódra, a vezetőkre és mindenre, ami zsidó.

— Menjenek fát vágni és ne bolondítsák az embereket — mondotta az igazság okvetetlenkedő bajnoka fölháborodva.

Ebben a pillanatban egy Ezranus hatalmasan arculitította. Az hallatszott el egészen a szerkesztőség belső szobájáig.

— Mi volt ez! — ordított magából ki kelve és arcát tapogatva az inszultált ur.

— Fát vágok, — felelt nyugodtan az Ezranus.

A kárvalott nem tudta mire vélni a dolgot. — Fát? Miféle fát? — dadogta a meglepetéstől és pofától száradva.

— Pofát — felelt újra lapuláris rövidséggel az Ezranus és továbbment.

— János —

A Jehudith értékezte. Weissburg Emilné urnő ezton kéri fel a Jehudith bűtgyeit, hogy vasárnap délután 3 órakor megbeszélésre összehgyüljen szíveskedjenek a Chewra Kadischa (Szentlélek utca 1.) üléstermében.

A baranyai magyar menekültek sorsa. Belgrádi lapjelentések szerint a jugoszláv agrárügyek miniszteriumának a baranyai menekültek telepítésével megbízott kirendeltsége munkáját befejezte és Eszékéről B Igrádba érkezett vissza. A földreformminiszterium úgy döntött, hogy a menekültek Verőce megye különböző községeiben ezek között az Eszékkel szomszédos Rédfalván s néhány más drávamenti magyar községben fogja elhelyezni.

Háromféle cseh-lengyel szerződés

Prága, dec. 15. A csehszlovák parlament külügyi bizottságában ismételten szóvalétták a csehszlovák-lengyel szerződést. Benes külügyminiszter erre közléseket tett, melyek szerint a szerződések eddig közzétett szövegei nem fedik a valóságos szerződést. Közölte továbbá, hogy a szerződés öt évi tar ammal bír és hogy bizonyos kérdések még tárgyalás alatt állanak. Elmondotta, hogy a szerződés értelmében a két ország nem adhat hajlékot az egymás ellen irányuló politikai agitációnak vagy csoportoknak. Ennek megfelelően oszlatta fel a csehszlovák kormány az ukrán légiót, Lengyelország pedig a magyar-lengyel légiót.

A cseh-lengyel szerződéssel kapcsolatosan tudósítónk arról értesül, hogy a közveleményt nyugtalanítja a szerződésnek egy állítólagos pontja. Ez a pont úgy szólna, hogy Csehszlovákia és Lengyelország kölcsönösen tartoznak örködni afelett, hogy a versaillesi és trianoni szerződés minden pontjában megtartassék. Amennyiben ezeknek a szerződéseknek a betartása veszélyeztetve lenne, mindkét állam mobilizálni tartozik. Tudósítónk továbbá arról is értesül, hogy a cseh-lengyel szerződésnek három szövege van. Ezek közül az egyiket már nyilvánosságra hozták.

Ausztriát konszolidálni akarják

London, dec. 15. (RTI.) A „Times” írja, hogy Ausztria helyreállítása egész Középeurópa gazdasági konszolidációjának a kulcsa. Reméli, hogy az osztrák pénzügyminiszterium jelenleg Londonban tartózkodó megbízottjának tárgyalásai sikerrel fognak járni és Ausztria megkapja a kért 2,500,000 fontsterling kölcsönt. Ausztria maga újabb intézkedésekkel akar valóságos pénzügyi viszonyain javítani. Gattler pénzügyminiszter a nemzetgyűlés tegnapi ülésén benyújtotta az újabb vagyonszármazásról szóló törvényjavaslatot, amelynek legfőbb célja az első vagyondézszerződésben adott fizetési határidők megrövidítésével és más hátrányok kiküszöbölésével a befizetések eszközösítését meggyorsítani. Az újabb javaslat szerint a vagyonadó a fizetési felhívástól számított egy hónapon belül kifizetendő. Mindazok, akik 1922 január 16-ig megfelelő előleggel nem mutatják készségüket vagy onválságuk fizetésére, 100 százalékos bírsággal lesznek megbüntetve.

Peru és Chile háborúja

Newyork, december 15. (RTI.) A perui csapatok átlépték a chilei határt. Részletek hiányoznak.

Portugália új minisztereinöke

Páris, december 15. (RTI.) A portugál köztársaság einöke Cuna Leal-t bizta meg az új kormány megalapításával.

KÖZGAZDASÁGI

Románia aranyat kér a leire váltott koronabankjegyekért

A jóvátételi bizottság kirendeltségeinek bukaresti munkája

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Néhány nappal ezelőtt — mint az Uj Kelet megírta — Bukarestbe érkezett a párisi jóvátételi bizottság kirendeltsége. A bizottság feladata, hogy Romániának az Osztrák-Magyar Bank likvidálásával összefüggő pénzügyi kérdéseit megvizsgálja, tudomásul vegye a román kivánásokat és azokat a többi érdekelt fél követeléseivel összhangba hozza.

Eltimia Antonescu, Románia képviselője a párisi jóvátételi bizottságban a Bukarestben működő kirendeltség munkájáról a következőket mondotta:

— A békeszerződés szerint az Osztrák-Magyar Bank köteles beváltani azokat a koronabankjegyeket, amelyeket érfedezet mellett bocsátott ki. A békeszerződés ezt a koronamennyiséget törvényes fizetési eszköznek ismerte el. A Románia területén levő bankjegyeket lehelyezték, majd leire váltották be és a forgalomból bevonták.

— A Banca Nationalánál működő bizottság mindenekelőtt megállapítja a koronamennyiség nagyságát. Megállapítást nyert, hogy a beváltott bankjegyeknek 46 százaléka, azaz öt és fél millió korona régi kibocsátású bankjegy és így az Osztrák-Magyar Bank ezt köteles beváltani. Lényeges követelése azonban Romániának, hogy ezt az összeget aranyban váltják be. Eelőlt még nem sikerült megállapodásra jutni.

Az Osztrák-Magyar Bank jelenleg 331 millió effektív arany korona és 30 millió idegen deviza fölött rendelkezik. Ebből az összegből az utódállamok eddig 50 millió koronát kaptak, amelyből Romániának jutott a legnagyobb rész, azaz 14 millió 300 ezer aranykorona.

A Romániának kifizetett aranyból nem vonták még le azt a 2 milliót, melyet az Osztrák-Magyar Bank átvett ingatlanai fejében számítottak fel.

Miután a bizottság Bukarestben befejezi munkáját, a többi utódállamokba utazik, majd körutja befejeztével az összes utódállamok képviselőit közös konferenciára hívja meg

Bécsbe. Ezen a konferencián fogják véglegesen felosztani az Osztrák-Magyar Bank aktívait és passzívait is.

Zürichi tőzsde december 15-én. Nyitás: Berlin 290, Newyork 516, Milánó 2390, Prága 620, Budapest 80, Zágráb 205, Bécs 20, Varsó 16, osztr. kor. 12.

— **Zürichi tőzsde. Zárlat dec. 15.** Berlin 285, Newyork 516, London 2157, Páris 4180, Milánó 2390, Prága 625, Budapest 86, Zágráb 205, Varsó 16, Bécs 20, Bélyegzett 11.

Nem adtak koncessziót az állami petróleumtelepekre. Bukarestből táviratkozzak: Illetékes helyen határozottan megafolják az „Universul”-nak azt a jelentését, hogy a minisztertanács az állami petróleumtelepekre koncessziót adott volna egy magántársaságnak.

Menyvi pénz van Oroszországban. A „Prager Presse” szerint Oroszországban a következő pénzjegyek vannak forgalomban: Ércpénz: 1921 november 10-én Szovjetorszoorszo aranykészlete 114 millió 500 ezer aranyrubel volt. Ebből a romániai arany 10 millió 72 ezer rubel. A platinakészlet 225 pudra rugott és 60 millió rub. értékű volt az ezüst. Papírpénz: A cári bankjegyekből forgalomban van még 12 millió rubel. Szovjetrubelt nyomnak Moszkvában, Penzában, Permában és Rostovban. 1917 novembertől 1919 májusig 239 milliárd szovjetrubelt bocsátottak ki. Az 1919 májustól 1920 januárig kibocsátott papírpénz-mennyiségről nincsenek pontos adatok. 1920-ban 996 milliárd papírubelt nyomtak. 1921-ben a bankjegygyártás a következő volt: január, február, március 367 milliárd, április 128, május 110, június 142, július 378, augusztus 740, szeptember 1367, október 3444. november 10-ig 1455, összesen 9361 milliárd-telát majdnem 10 billió. Novembemben ezenkívül ötszázazares, egymillió és ötmillió bankjegyekben körülbelül ötbillió papírpénzt bocsátottak ki. Decemberre hétfillió rubel ki bocsátása van előirányozva.

A szovjetbank megkezdte működését. Berlinből jelentik: Első árfolyamai voltak: Páris 9000, Varsó 300, Bukarest 700 rubel.

Két Lloyd-bank huzna Néhány hónappal ezelőtt Budapestén új nagybank alakult, mely igazgatóságában holland és magyar pénzenberek mellett politikai vezetőférfiakat is egyesít. Tagja az igazgatóságnak Sztarényi József is. A pénzintézet „Lloyd-bank” címen jegyeztette be nevét és angol nyelven a „Lloyd Bank Limited” céggel vezettette be a cégjegyzékbe. Ebből a cégjegyzésből most érdekes összehitközés keletkezett a budapesti Lloyd-bank és a másik — a londoni „The Lloyds Bank Limited” között. A londoni bank körlevelet intézett összes, a világ különböző tájain tartózkodó ügyfeleikhez, melyben figyelmeztették őket, hogy közté és a magyarorszoági Lloyd Bank között a névazonosság ellenére semmi néven nevezendő összefüggés vagy kapcsolat nincsen. Az angol Lloyd Bank egyébként magyarorszoági képviselői útján Budapestén a bírói eljárást megindította, hogy a budapesti névrokonát neve viselésétől megfosssa. Az ügy fejleményeit pénzintézeti körökben nagy érdeklődéssel várják.

A bányatulajdonosok újabb aranykivitel engedélyezését kérik. Bukarestből jelentik: Az erdélyi aranybányatulajdonosok azzal a kéressel fordultak a kormányhoz, hogy aranytermékeiknek egy részét külföldön értékesíthessék. Kérésüket memorandumba foglalva nyújtották át a miniszterelnöknek.

Hitelezők egyesülete alakult Szlovenszkoában. Pozsonyi jelentés szerint ott megalakult a prágai hitelezők egylete Szlovenszko és Ruszinszko területére alakítandó fiókegyletének szervező bizottsága. Az új intézmény orszagos jelleggel az összes szlovenszko és ruszinszko fizetéseképtelenségi esetekben önállóan intézkednek és a vonatkozó ügyeket Pozsonyban intéznék.

A csehszlovák nem vámmé...
Páris, dec. 14. B...
Newyork 1246, Belg...
Prága 1048,
Bécs —, Amsterdam...
Bécs, dec. 14. I...
450, belga frank...
frank 12500, holland...
jugoszláv korona...
svéd korona...
880, leva...
márka 197, font...
Berlin, dec. 14. B...
Brüsszel...
Stokholm...
London 760,
Zürich 3515, Madrid...
215, Budapest 2672.
Zürich, dec. 14. B...
Amsterdam —, Ne...
Páris 4140, Milánó 2...
Prága —, Stokholm...
Prága 625, E...
Buenosayres —, Var...
kor. 12.
Budapest, dec. 1...
font sterling 2850...
880, francia fr...
—, líra 3050...
52, székeli 838...
dinar 1005, lengyel m...

SZI

MEYI
ROY
Péntek: Boház
Hétfő: Sáncs
Szerda: Cavah
Péntek: Tanna
MEGYI
Péntek: Hazat
kal. F...
Szombat d. n. fél 4 ó...
sági...
Dr. C...
Szombat este: Szinh...
Első...
hétfő...
Vasárnap d. n. fél 4...
árak...
Vasárnap este: Szinh...
bérlet...
Hétfő: Szinh...
hétfő...
Erdő: Szinh...
hétfő...
Szerda: Szinh...
hétfő...
A négyre töltött elő...
zai...
Szinház. Az id...
színházja község...
nak, a Szinház...
gyűjő címe ez s az...
vannak. Az elsőnek...
összegeit fogács...
Bálint fogják játsza...
szellemesség árad...
Marsusi a cím. Ideg...
mely fordulatát biz...
kísérni a közönség...
Berenc. Irsó játsza...
mulatagossabb, legk...
ibolya a főszerepet...
Isáky, kisközi, Haj...
premier szombaton e...
helyátrakkal. Vasár...
rendes helyarákkal...
Hétfőre, keddre és...
ban van kitéve a...

án fogják végleg- Magyar Bank akti-

ember 15-én. Nyitás: Milánó 2390, Prága 208, Bécs 20, Varsó

o. Zárlat dec. 15. London 2157, Páda 625, Budapest 7, Bécs 20, Bélyeg-

ssziót az állami Bukarestből táviratározottan megca- tánt a jelentését, hogy lami petróleumtele- volna egy magán-

Oroszországban. Oroszországban a nnak forgalomban: 10-én Szovjetorosz- t millió 500 ezer romániai arany 10 platinakészlet 225 értékű volt az ezüst. gyekből forgalomban Szovjetrubelt nyom- , Perm és Ros- 1919 májusig 239 tottak ki. Az 1919 ocátott papirpéna- rtos adatok. 1920- t nyomtak. 1921- a következő volt: 867 milliárd, április 378, augusz- tóktóber 3444. no- een 9361 milliárd- Novembertől ezen- s és ötmillió bank- hó papirpénzt bo- hábilió rubel ki,

megkezdte mű- k: Első árfolyamai 300, Bukarest 700

harcra Néhány hó- n új nagybank ala- holland és magyar ikai vezetőférfiakat tóságának Saterényi „Lloyd-bank” címen trol nyelven a „Lloyd” tetette be a cégjegy- ből most érdekes a budapesti Lloyd- doni „The Loyds” londoni bank körle- g különböző tájain lyben figyelmeztet- m-gyermországi Lloyd ag ellenére semmi és vagy kapcsolat ank egyébként ma- Budapest a bi- hogy a budapesti megfossa. Az ügy örökben nagy érdek-

szek újabb arany- t kéri. Bukarest- nybányatulajdonosok a kormányhoz, hogy zét külföldön érté- morandumba foglalva ökönek.

esülete alakult nyi jelentés szerint a hitelezők egylete ó területére alaki- ezó bizottsága. Az elleggel az összes fizetési képzetlenségé dnék és a vonat- ntéznó.

A csehszlovák eredetű luxuscik- kek nem vámentesek. Egyes külföldi lapok azt jelentik, hogy a román pénzügy- miniszter a Csehszlovákiából behozott luxus- cikkeket mentesítette a vámilletékek alól. Ite- kéket helyről szerzett értesülés alapján közöl- hetjük, hogy ez a hír nem felel meg a való- ságnak. A Csehszlovákiával legutóbb megkö- lött kereskedelmi szerződés egyes lényezési cikkekre megállapít ugyan az általános vá- mentesítést, de az általános vámentesítést ez a cikk sem élvezheti. A szerződésben felsorolt luxuscikkek behozatalá- nál az árak eredetét az általános vámentarifa 80. pontjában megjelölt iratokkal kell igazolni.

Valutapiac: Páris, dec. 14. Bukarest 10 3/4, London 519 1/2, New York 124 1/2, Belgium 57 1/2, Svájc 42, Prága 15 1/2, Madrid 6 1/2, Berlin 6 1/2, Ámsterdám, Budapest, Szófia. Bécs, dec. 14. Lei 50, dinár 8500, dollár 450, belga frank francia frank 510, svájci frank 12500, holland forint 250, dán korona 80, lea 197, font sterling 26500, rubel márká 197, font sterling 26500, rubel. Berlin, dec. 14. Bukarest, Ámsterdám, Brüsszel, Kristiania, Kopenhága, Stokholm, Helsingfors, Róma, London 760, New York 180 1/4, Páris 145, Zürich 35 1/2, Madrid, Bécs 700, Prága 25, Budapest 2673. Zürich, dec. 14. Bukarest, Berlin 292, Ámsterdám, New York 516, London 2153, Páris 4140, Milano 2645, Brüsszel, Kopon- bága, Stockholm, Kristiania, Madrid, Prága 625, Budapest 10, Zágráb 200, Buenosayres, Varsó 16, Bécs 20, osztr. leh. kor. 12. Budapest, dec. 14. Lei 345, Napóleon 2635, font sterling 2850, lea, dollár 68, francia frank 360, márká 405, lea 2050, osztr. kor. 1187 1/2, rubel 12, szokol 828, svájci frank, dinár 1005, lengyel márká 20.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR: ROMAN OPERA. Péntek: Bohémek (Régi szereposztásban.) Szombat este: Színház. (Molnár Ferenc új darabja. Először. Premierhelyekkel. Premier- hért 15. szám.) Vasárnap d. n. fél 4 órákor: Cigánybáró. (Ötös hely- árakkal.) Hétfőnap este: Színház. (Ujdonság második. Általános bérlettel. Rendes helyekkel.) Kedd: Színház. (Ujdonság harmadszor. Rendes helyekkel. Napibérlet 66. szám A.) Szerda: Színház. (Ujdonság negyedszer. Rendes helyekkel. Napibérlet 66. szám B.) Péntek: Színház. (Ujdonság ötödször. Rendes helyekkel. Napibérlet 67. szám C.) A műsorra tüzött előadások jegyei előre megvásárolhatók a színház pénztáránál.

Színházi iroda hírei: Színház. Az idei évad egyik legnagyobb színházi szenzációja kétszínű Molnár Ferenc legújabb darabja- nak, a Színház-nak bemutatása lesz. Három darabnak gyűjtő címe ez s az egyes daraboknak külön címeik is vannak. Az elsőnek Előjáték Lear királyhoz a címe s főszerepelt F. Gács Sándor, Mihályfi, Lengyel Vilmos, Bálint fogják játszani. Ragyogó új öltözék s színpad- szellemes-ég árad e kis darabból. A másodiknak a Marsnál a címe. Idegesítő, izgalmas, grand suifnol, mely fordulatát bizonyára lélekzetviszafojtva fogja kísérni a közönség. Poór Lili, Táray Ferenc, Orah Ferenc, Iszó Jánosok a főszerepelt. A harmadik a leg- mulatóságosabb, legkacagtatóbb bohózat-téma, címe: Az ibolya s főszerepelt Lengyel Vilmos, Mihályfi, Baróti, Lasky, Miklósi, Hajnal, Táray, Iszó fogja játszani. A premier szombaton este lesz premierbérletben s premier- helyekkel. Vasárnap általános bérlettel, de rendes helyekkel adják az új Molnár Ferenc-darabot. Hétfőre, keddre és szerdára pedig rendes bérletfolyam- ban van kitéve a Színház.

A mozgóképművészet: Pénteken Xa-Xa harmadik része fut, szombaton a negyedik és vasárnap az ötödik, befejező rész. Hosszu idő óta nem volt film, mely a mozgóképművészet közönségére ilyen maradandó hatást gyakorolt volna, mint a Xa-Xa. Pá- sar pompája kiállításán, teljesen újszerű meséjén ki- vül, a merész állatidomítási trükkök, hátrözorgo ó hal- mazása bizonyára a bájos titok, mely az érdeklődők tömegeit minden részről, egyre növekedő arányban hozza el ezen utóélettelten állatfilm előadásaira. Az is egyik előmozdítója szokásos sikerének, hogy gyer- mekek és felnőttek egyaránt, lelki gyönyörűséggel szem- lélhetik. Az apróságokat a pompás, betanított állatok serege, a nagyokat a lélekzetfőjtőan izgalmas, mind- végig lebilincselő mese köti le. — Apollo-mozgóban: Pénteken a Dorian filmvállalat nagyszertű ujdonsága, Henny Fortenel a főszerepben, Hamis eskü kerül bemutatásra. Rosa, egy tiszta falusi leány, enged a szerelmes csábító szónak. Gye meke lesz, megöli és bűnét hamis esküvel tetézi. Mikor végzete a börtönbe kerül, akkor nemesszívű vélegénye melléje áll és nem hagyja el a nyomorúságok idején. Szombaton indul el itt is a Xa-Xa, az első részzel. Vasárnap a második fejezet fut. — Uránia-mozgóban: Pénteken a Xa-Xa negyedik fejezete fut, szombaton az ötödik be- fejező rész. Vasárnaptól Táncváros. Nagy, látványos és végtelenül érdekes cigánydráma, főszerepben Erna Morenival. Egy gróf, a szép cigány táncosleányért el- hagyja menyasszonyát és elbujdosik kedvesével. A cigányleány szeretője azonban rájuk akad, megöli vetélytársát. Marja bánatában utánahal a grófnak a igányleány pedig Marja sirján öngyilkos lesz.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv. társaság. Szerkesztőség: Balca Reg. Ferdinand (vett Ferenc József-utca) 13. Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a. Fiókhivatal: Nagyvárad, Deák Ferenc-utca 9. Hivatal: Arad, Str. Alexandri 1. Szatmár, Bathányi-utca 24. sz.

Hirdetmény kóserhus-ügyben! Az orth. hitközség Timár-utca 1. sz. szatti kóserhuscarnokában a következő husarak vannak érvényben! 1 kg. I. osztályu hizott-marhahus 8- Lei 1 " II. osztályu hizott-marhahus 7- " 1 " I. osztályu növendékhus 6- " 1 " II. osztályu növendékhus 4- " 1 " szópörjulus 10- " Cluj, 1921 december hó 13-án. A kúserköltség

Dályázati hirdetmény A nagybárdi orth. izr. anyahitközségnél a következő állások töltendők be azonnal: 1. Pörzsi, elsőrendű orth. képesítéssel, szigoru és megfelelő intelligenciával. 2. Schochet-udokel „בית דין” baltoreh, jó elő- imádkozó és meli bizonyítással 3 orth. rabbítól. 3. Hitközségi szolga, pénzbeszedő, aki תפס kezelését is vállalja. Fizetések megegyezés szerint. Fialat házások előny ben részesülnek. Költséget csak a meghívottnak tér- ritnek meg. Nagybárd, 1921 december 9. Herkovics Armin jegyző. Schwartz Mór hitk. elnök.

A Temesvári Gyapjulpár Rt. kolozsvári fióküzletében: Gal. Viktoriei (Kossuth Lajos u.) 24 eredeti gyári árakon kaphatók: férfi- és női gyapjuszövetek En-gros és en-detail! HATISNYAÁRUM EN-GROS!

Paplan, matrac, ágynemű készen és rendelésre legelőcsöbbsen Stern-nél Cluj, Bocskay-utca 9. szám szerkeztők be

SÁNDOR ÁGOSTON utóda uri divatruháza Cluj, Strada Memo randului, (volt Unió-utca 2 szám.) Állandó ujdonságok 2849-1 divatkülönlegességekben

Szőrme bundákban — és különféle szőrmékben nagy választék Megrendelés, átalakítás és fejtést minden meny- nyiségben — vállalunk S. EISENSTÄDTER & Co. székcs. — szőrméruháza Cal. Vict. (v. Kossuth L.-u.) 3. Tel. 1-49

Utleveleket 48 óra alatt láttamoz. Felvez- téseket. Fordításokat elvégez. „BEOLÁMA”, Piata Unirei 4. I. emelet 2917-1

Fiterarie „BARZEL” vasúzielt CLUJ—KOLOZSVÁR. Piata Mihailu Vitcazul 13. — Telefon 10-49

GANZ Elvállal elektromos vilá- gtást- és erőátviteli be- rendezéseket. Izzólámpák, ivlampa szénpálcák, sze- relési anyagok és kisebb motorok állandóan rak- táron. — Költségvetése- ket és felvilágosításokat díjtalanul nyújt. Telef. 403

Rottmann Károly és Tsal részvényársaság Timisloru IV. Strada Iancu Vaccarescu (Bem-utca) 14. Szesz-szabadraktár, szesz- danaturák telep. Szilvórium- és törkölyfőzde, rum-, likör- és konyakgyár :::: Bormagy- kare-kedés

Törött aranyat, ezüstöt, valamint brilliás- köveket a legmagasabb ár- ban vesz GRÜNFEELD ékszerész, Calea Reg. Ferdinand (Wesselényi-u) 21

Brassó főutcájában lévő üresedő üzlethelyiségem részére keresek bizományi raktárt, fiókot vagy más kombinációt Ajánlatok „Befektetés biztosítva” jellegre „Hermes” Brassó, Virágosr 15. kéretnek. 2981-1

FRÄNKEL EMÁNUEL és KLEIN SÁMUEL kézművü nagykereskedése 1283 Cluj, Piata Vit. Mihailu (v. Széché-tér) 34 Dick-ház.

Nagymennyiségű lánnaíru, cseh tablativég, karlsbadi porcellán és Dittmár-féle lámpaíru érkezett.

DEUTSCH K. I. üveg és porcellán nagykereskedés r. t. Oradea-Mare — Nagyvárad, Str. Nicolae Jorga (volt Zöldia-utca) 4. Telefon 71 1283 Pontos és szolid kiszolgálás

